Katedra humanističkih nauka, Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu

STAVOVI STUDENATA PREMA UČENJU ENGLESKOG JEZIKA MEDICINE I PRILAGOĐAVANJE NASTAVE POTREBAMA STUDENATA

STUDENTS ATTITUDES ON LEARNING ENGLISH FOR MEDICAL ACADEMIC PURPOSES AND ADAPTING THE TEACHING PROCESS TO THEIR NEEDS

S. Mičić, D. Sinadinović,

Sažetak

Kako Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu ima dugogodišnju tradiciju izučavanja i nastave engleskog jezika za medicinske svrhe, ovaj rad ima za cilj da ispita odnos studenata prema ovoj nastavi i nastavnom materijalu, a radi njihovog prilagođavanja stvarnim potrebama studenata.

U istraživanju su korišćena dva upitnika koje je popunilo 128 studenata I i II godine integriranih akademskih studija i 9 studenata engleske nastave, a koja su zasnovana na pitanjima otvorenog i zatvorenog tipa (prvi upitnik) i ocenjivanju stavova na Likertovoj skali (drugi upitnik). Rezultati dobijeni na ograničenom uzorku pokazuju da su studenti svesni potrebe poznavanja ovog specijalizovanog jezika, da ga većinom smatraju težim za savladavanje u odnosu na opšti engleski jezik, ali i šta im to u okviru časova engleskog jezika pomaže ili odmaže pri učenju engleskog jezika za medicinske svrhe, te da li bi nešto promenili u skladu sa svojim potrebama. Kada je reč o nastavnom materijalu koji se prilikom izvođenja nastave koristi, mišljenja ograničenog broja ispitanih studenata su veoma pozitivna i upućuju na dalje istraživanje širih razmera kako bi se dobili relevantniji rezultati.

Ključne reči: *engleski jezik za medicinske akademske svrhe, stavovi studenata, upitnik, nastava jezika, nastavni materijal.*

Summary

Since the Faculty of Medicine, University of Belgrade is the institution of long-term tradition of the study and teaching of EMP, the aim of this paper is to investigate the attitudes of students towards these teaching programmes and the teaching material in order to adapt them to the students' real needs.

Two questionnaires were used in the research and they were completed by 128 first and second year students of the integrated academic studies and 9

students of the English studies. These questionnaires consisted of open and close questions (the first research) and evaluating statements on Likert-type scale (the second research). The results we got in this small-scale research show that the students are aware of the need to learn this specialized language, that they consider it difficult to master as related to General English (GE), as well as what in their classes they find useful or useless for learning English for Medical Purposes and if they would change anything to their actual needs. As for the teaching material used in classes, the opinions of the limited number of surveyed students are mostly very positive, but a larger-scale research should be conducted to get more relevant results.

Key words: *EMAP, students' attitudes, questionnaire, language teaching methodology, teaching material.*

Uvod

Danas se sa pravom može reći da engleski jezik za medicinske akademske svrhe predstavlja važnu i nadasve osobenu podgrupu engleskog jezika za posebne i akademske svrhe i da se kao takav sve više razvija i privlači sve veću pažnju, kako lingvističke, tako i medicinske javnosti. U svetu se ovom specijalizovanom jeziku posvećuje zaslužena pažnja, imajući u vidu činjenicu da je engleski jezik postao svojevrsni *lingua franca* kada je reč o nauci i tehnologiji (Mičić, 2009: 81 – 83). Naime, bezmalo sva važna otkrića i rezultati brojnih istraživanja u 21. veku se objavljuju upravo na engleskom jeziku, pri čemu je ovaj jezik toliko suveren, da su pojedini lingvisti ozbiljno zabrinuti za sudbinu ostalih, tzv. manjih jezika, za posebne svrhe (Hyland, 2006: 28). Engleskom jeziku za medicinske akademske i profesionalne svrhe se naročito velika pažnja posvećuje na engleskom govornom području, pri čemu Velika Britanija predstavlja centar za učenje i nastavu ovog specijalizovanog jezika. U ovoj zemlji se engleski jezik

medicine smatra veoma značajnim, te mu je posvećen i čitav niz radionica i kampanja koje imaju za cilj da ukažu na važnost izvođenja nastave ovog jezika za akademske i profesionalne potrebe (Wright, 2012: 39). Naime, smatra se da je dobro poznavanje engleskog jezika za medicinske potrebe zaslužno za postavljanje preciznijih dijagnoza, za bolji odnos i komunikaciju između lekara i pacijenta, pa čak i za smanjen broj kliničkih grešaka. Iako moramo imati na umu činjenicu da je reč o području gde se engleski jezik izučava kao maternji ili kao drugi jezik, a ne kao strani, ipak primećujemo da su navedeni razlozi veoma ozbiljni i da ih treba uzeti u obzir i u zemljama izvan engleskog govornog područja. Na taj način bi studentima u Srbiji koji pohađaju nastavu engleskog jezika za medicinske potrebe bila pružena mogućnost da uvide značaj poznavanja engleskog jezika kao *lingua franca*-e u slučaju odlaska na inostrane klinike radi posla ili usavršavanja.

Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu ima dugogodišnju tradiciju izučavanja i nastave engleskog jezika za medicinske svrhe, te tako spada među one fakultete u svetu koji svoje studente osposobljavaju za brojne akademske i profesionalne zadatke na koje nailaze tokom studija ili profesionalnog života. Zapažen broj studenata svake godine pohađa nastavu engleskog jezika na ovom fakultetu, kako u okviru obavezne nastave za studente I i II godine integrisanih akademskih studija, tako i u okviru nastave na engleskom jeziku i izborne nastave za studente starijih godina. Upravo imajući u vidu veliki broj studenata koji prate nastavu iz ovog predmeta kao i veliki značaj koji ona ima za njihov dalji profesionalni razvoj, sprovedeno je istraživanje među studentima I i II godine tokom školske 2011/2012. Cilj ovoga istraživanja bio je da ispita stavove studenata prema jeziku za medicinske svrhe, kao i prema nastavi ovoga jezika na Medicinskom fakultetu u Beogradu, a u svrhu eventualnog prilagođavanja nastave stvarnim potrebama studenata. Kako se nastava engleskog jezika u okviru integrisanih akademskih studija i studija na engleskom jeziku u najvećoj meri oslanja na udžbenik *English for Medical Academic Purposes* autora prof. dr Sofije Mičić, sprovedeno je i mini – istraživanje među studentima koji su školske 2006/2007 pohađali englesku nastavu. Navedeno istraživanje je imalo za cilj da ispita mišljenje studenata o udžbeniku, a sa ciljem unošenja izmena i poboljšanja u naredna izdanja, kao i prilagođavanja materijala u udžbeniku potrebama studenata.

Metod

Stavovi studenata prema nastavi

U istraživanju koje je sprovedeno među studentima I i II godine integrisanih akademskih studija, učestvovalo je 128 ispitanika, od toga podjednak broj studenata I i II godine, kao i podjednak

broj studenata i studentkinja. Iz ukupno osam grupa I godine i četiri grupe II godine školske 2011/2012, metodom slučajnog odabira je izdvojeno 128 ispitanika koji su učestvovali u istraživanju. Napominjemo da odabir nije vršen na osnovu postignutih rezultata, znanja engleskog jezika ili posebnog isticanja na časovima, već isključivo nasumično, a vodilo se računa jedino o tome da bude odabran podjednak broj ispitanika iz I i II godine, kao i da među njima postoji rodna ravnoteža.

Ispitanici su zamoljeni da popune upitnik koji je sadržao dva pitanja zatvorenog tipa i jedno pitanje otvorenog tipa. U okviru prvog pitanja, ispitanici su imali da se izjasne da li učenje engleskog jezika za akademske svrhe smatraju važnim, kao i da svoj pozitivan ili negativan odgovor obrazlože. U drugom pitanju se od ispitanika očekivalo da ocene engleski jezik za medicinske svrhe u odnosu na engleski jezik za opšte potrebe, tj. da procene koji od njih je teži za savladavanje i da svoje mišljenje potom obrazlože. Najzad, ispitanici su upitani šta misle o samoj nastavi engleskog jezika za medicinske svrhe koju pohađaju, tj. šta smatraju korisnim, a šta beskorisnim ili pogrešnim u okviru izvođenja nastave. Može se reći da su svi studenti koji su učestvovali u istraživanju zadatku pristupili veoma savesno, dajući iscrpne odgovore na postavljana pitanja, a kako se od njih nije zahtevalo da na upitniku napišu ime i prezime, već samo pol i godinu studija, pretpostavlja se da nije bilo razloga za ulepšavanje odgovora ili izbegavanje davanja negativnih komentara.

Stavovi studenata prema udžbeniku

Kako je već navedeno, obavezna nastava na I i II godini integrisanih akademskih studija i engleska nastava su zasnovane na udžbeniku *English for Medical Academic Purposes*, koji je namenjen studentima na srednjem i višem nivou znanja engleskog jezika za opšte svrhe. Cilj udžbenika je da upozna studente sa autentičnim medicinskim tekstovima sa kojima će se kasnije susretati, da ih upozna sa najznačajnijim medicinskim temama, kao i da im pruži priliku da vežbaju veštine koje će im biti neophodne za obavljanje posla u budućnosti. Teme koje pokriva udžbenik i koje se obrađuju na času su raznovrsne: biologija, biofizika, biohemija, socijalna medicina, medicinska etika, anatomija, fiziologija, sistemi organa, kao i razne vrste bolesti. Svaka tema je praćena pitanjima za diskusiju, spiskom neophodne leksike, vežbanjima koja se odnose na datu leksiku i određenom gramatikom koja se smatra neophodnom za ovu vrstu specijalizovanog jezika. Pored toga, udžbenik nudi i veliki broj dodatnih tekstova za čitanje koji se odnose na odgovarajuće teme i koji se na času eksploatišu na različite načine.

Kako je udžbenik veoma složen i zahtevan i kako je izuzetno važno da tokom četvorosemestralne

nastave bude savladan, tokom školske 2006/2007 sprovedeno je mini-istraživanje među studentima engleske nastave koje je imalo za cilj da ispita mišljenje studenata o pomenutom udžbeniku. Istraživanje je zasnovano na anonimnom upitniku koji je popunilo svih 9 studenata koji su pohađali englesku nastavu te školske godine. Upitnik se sastoji iz dva dela, od kojih prvi deo čini osam iskaza o udžbeniku koje su ispitanici ocenjivali na skali od 1 (uopšte se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem). Iskazi koje je trebalo oceniti su sledeći: (1) lekcije su stimulativne i motivišuće; (2) lekcije u udžbeniku se podudaraju sa nastavnim ciljevima; (3) nastavni materijal je valjano predstavljen; (4) vežbanja u udžbeniku su raznovrsna; (5) nastavni materijal je usredsređen na relevantne profesionalne sadržaje; (6) udžbenik predstavlja dobar izvor neophodne leksike; (7) udžbenik odgovara mojim ličnim ciljevima u učenju; (8) nastavni materijal se zasniva na čvrstom saznanju o jeziku koji se koristi, kada se koristi i sa kojim efektom. Drugi deo upitnika sadrži jedno pitanje otvorenog tipa u okviru koga se od studenata očekivalo da daju svoje mišljenje o udžbeniku, kao i nastavi uopšte.

Rezultati

Stavovi studenata prema nastavi

Na pitanje da li učenje engleskog jezika za akademske svrhe smatraju važnim, gotovo 100% ispitanika je dalo pozitivan odgovor, jer je samo jedan student odgovorio negativno (Tabela 1).

Tabela 1 Stavovi studenata prema učenju engleskog jezika za akademske potrebe

	Da li učenje engleskog jezika za akademske svrhe smatrate važnim?	
ISPITANICI	DA	NE
studenti I godine	100%	0%
studentkinje I godine	100%	0%
studenti II godine	97%	3%
studentkinje II godine	100%	0%

U obrazloženju svoga odgovora, oni studenti koji su odgovorili pozitivno naveli su da žele da nastave studije ili pronadu posao u inostranstvu, da čitaju bogatu literaturu na engleskom jeziku, kao i da učestvuju na simpozijumima u zemlji i inostranstvu. Takođe su pokazali svest o engleskom jeziku kao lingua franca-i i nemogućnosti profesionalnog funkcionisanja bez poznavanja ovog jezika, ali i izrazili potrebu komuniciranja sa kolegama iz inostranstva i inostranim pacijentima sa kojima bi mogli doći u dodir tokom svog budućeg profesionalnog života. Većina ispitanika takođe smatra da će im poznavanje ovog specijalizovanog jezika pomoći da pronadu bolji posao,

ali i da vrše razna istraživanja u oblasti medicine ili se posvete daljem školovanju u cilju sticanja akademskih zvanja mastera ili doktora nauka. Jedinu student koji je na postavljano pitanje odgovorio negativno, obrazložio je svoj odgovor činjenicom da mu na budućem radnom mestu engleski jezik uopšte neće biti potreban.

Između engleskog jezika za medicinske svrhe i engleskog jezika za opšte potrebe, većina ispitanika je procenila da su ove dve vrste engleskog jezika podjednako zahtevne, ali treba istaći da je među onima koji su dali ovaj odgovor više studenata II godine (ukupno 42 ispitanika) nego studenata I godine (ukupno 29). 18 studenata II godine smatra da je engleski jezik za medicinske svrhe teži od engleskog jezika za opšte potrebe, dok je broj studenata I godine koji dele njihovo mišljenje veći – 27 ispitanika. Zanimljivo je, međutim, da čak 8 studenata I godine smatra da je engleski jezik za medicinske potrebe lakši od opšteg engleskog, dok svega četvoro studenata II godine deli njihovo mišljenje. Rezultati su prikazani u Tabeli 2.

Oni studenti koji smatraju da je engleski jezik za medicinske svrhe teže savladati od opšteg engleskog imaju nekoliko razloga za svoje mišljenje: specifičnu stručnu terminologiju koju je nemoguće čuti u svakodnevnom govoru, veliki broj reči grčkog i latinskog porekla koje je kao takve teško izgovoriti na engleskom jeziku, postojanje velikog broja stručnih termina koji se koriste i u opštem engleskom jeziku ali sa drugačijim značenjem, kao i probleme u pisanju i izgovoru.

Tabela 2 Stavovi studenata prema težini engleskog jezika za akademske svrhe

	Engleski jezik za medicinske svrhe je.....u odnosu na engleski jezik za opšte svrhe.		
ISPITANICI	TEŽI	JEDNAKE TEŽINE	LAKŠI
studenti I godine	44%	41%	15%
studentkinje I godine	41%	50%	9%
studenti II godine	22%	72%	6%
studentkinje II godine	34%	60%	6%

Na pitanje šta misle o samo nastavi engleskog jezika koju pohađaju, student su mahom davali veoma iscrpne odgovore. Na primer, studenti I godine su navodili pomoć profesora kao veoma važnu i korisnu, pohvalivši zanimljiva i interaktivna predavanja, upotrebu asocijacija i ilustrativnih primera, uključivanje studenata u diskusiju i detaljan pristup nastavi. Oni su takođe pohvalili pozitivnu atmosferu na času, iscrpna objašnjenja koja dobijaju kao odgovore na svoja pitanja i stalnu vežbu izgovora, kao i

moгуćnost da govore engleski na času i tako vežbaju. Nije im promakla ni činjenica da se na času sve vreme koristi engleski jezik, što smatraju veoma pozitivnim, a primetili su i da je veliki broj lekcija predviđenih za I godinu sinhronizovan sa nastavom koju imaju u okviru anatomije, što im znatno olakšava savladavanje gradiva. Studenti II godine su mahom navodili slična mišljenja, ali su oni takođe podvukli vežbanje gramatike kao važno, kao i upotrebu udžbenika, stalno ponavljanje ključne terminologije, kao i mogućnost komuniciranja sa svojim kolegama u okviru nekog zajedničkog zadatka na času. Neki od njih su naveli i da su ih časovi engleskog inspirisali za dalji kontakt sa medicinskom terminologijom na engleskom te da u tu svrhu često gledaju televizijske serije sa medicinskom tematikom, poput House, M.D. ili Grey's Anatomy, ali i da se trude da čitaju razne članke na Internetu.

Kada je reč o negativnim komentarima, ispitanici su i ovoga puta imali veoma slična mišljenja. Studenti I godine su najčešće pominjali da je održavanje nastave engleskog jezika u tako velikom prostoru kao što je amfiteatar i sa tako velikim brojem studenata neodgovarajuće. Neki od njih su se žalili i na dužinu časa, smatrajući da je čas u trajanju od 90 minuta predug, te da usled toga često dolazi do pada koncentracije. Kritički su se osvrnuli na pojedine studente koji ne prate nastavu sa dovoljno pažnje, te tako ometaju i ostale, a neki su se požalili i na količinu gradiva koju je neophodno usvojiti tokom školske godine. Studenti II godine su uglavnom navodili slične zamerke, s tim što su se takođe žalili i na nedostatak vremena za učenje engleskog jezika usled obimnog i zahtevnog gradiva na drugim, stručnim, predmetima. Mali broj ispitanika se požalio na udžbenik, smatrajući da su tekstovi koji se u njemu nalaze previše teški, kao i da ne odgovaraju potrebama u praksi. Najzanimljiviji primer predstavlja komentar jedne studentkinje II godine koja se požalila na činjenicu da nisu svi časovi tokom semestra obavezni, jer smatra da bi, da to jeste slučaj, bili još motivisaniji da uče jezik. Neke studentkinje su navele nedostatak motivacije kao najveći problem, dok su pojedini ispitanici skrenuli pažnju na tzv. lažne prijatelje (eng. false friends) koji mogu da predstavljaju problem prilikom učenja leksike.

Stavovi studenata prema udžbeniku

Kada je reč o anonimnoj anketi koju je popunilo devetoro studenata engleske nastave školske 2006/2007, najveći broj ispitanika se slaže sa iskazom (1) da su lekcije stimulativne i motivišuće, dok troje ispitanika imapodeljeno mišljenje. Svi ispitanici smatraju da se lekcije u udžbeniku podudaraju sa nastavnim ciljevima (2), kao i da je nastavni materijal valjano predstavljen (3). Ispitanici se takođe slažu da su vežbanja u udžbeniku raznovrsna (4), kao i da je nastavni materijal usredsređen na relevantne

profesionalne sadržaje (5). Većina ispitanika smatra da udžbenik predstavlja dobar izvor neophodne leksike (6), dok je samo jedan ispitanik bio uzdržan. Isti je slučaj i sa iskazom da udžbenik odgovara njihovim ličnim ciljevima u učenju (7), dok se svi ispitanici slažu sa iskazom da se nastavni materijal zasniva na čvrstom saznanju o jeziku koji se koristi, kada se koristi i sa kojim efektom (8). Svi rezultati su prikazani u Tabeli 3.

U okviru svojih komentara o udžbeniku i nastavi uopšte, u drugom delu upitnika, ispitanici su istakli da su časovi veoma motivišući i da nude zabavan način da se nauči medicinska terminologija. Takođe su pohvalili opuštenu atmosferu i smatraju da je dobro što je akcenat na engleskom jeziku za medicinske potrebe, jer je to nešto što će im biti potrebno u budućoj profesiji. Jedan ispitanik navodi da udžbenik nudi niz diskusija i situacija iz prakse zbog čega se oni na časovima osećaju i razmišljaju kao pravi lekari. Navodi se i da je udžbenik dobro napisan, da sadrži jasne instrukcije za vežbanja kao i zanimljive dijaloge. Jedan ispitanik navodi da bi trebalo da bude više pitanja i vežbanja nalik na ona koja dobijaju na završnom testu, kako ona ne bi predstavljala iznenađenje na samom ispitu. Nekoliko ispitanika je pomenulo da bi voleli da je udžbenik bolje opremljen i da ima slike u boji, a ne samo lepe roze korice. Navedeno je i da je udžbenik veoma dobar jer pokriva svu neophodnu gramatiku, a jedan ispitanik je pohvalio profesora rečima da joj glas nije monoton i da uspeva da održi pažnju studenata tokom celog časa.

Diskusija

Na osnovu odgovora koje su ispitanici dali na pitanja u okviru oba sprovedena istraživanja, moguće je izvući pojedine zaključke.

Pre svega, očigledno je da su ispitanici gotovo u potpunosti svesni potrebe za učenjem engleskog jezika za medicinske svrhe, jer su u stanju da navedu različite mogućnosti za njegovu primenu u svom budućem profesionalnom i akademskom životu. Upravo zbog prevladajućeg pozitivnog stava, pažnju posebno privlači jedan ispitanik muškog roda koji učenje engleskog jezika za akademske svrhe ne smatra važnim. Ukoliko mu namera nije bila da se našali, njegov odgovor bi bilo moguće obrazložiti time što još uvek nije svestan činjenice da čak i ukoliko ne planira da otputuje u inostranstvo i tamo se zaposli, postoji realna mogućnost da se na svom radnom mestu susretne sa pacijentima i kolegama koji ne govore njegovim maternjim jezikom.

Razlozi koje su ispitanici naveli za mišljenje da je engleski jezik za medicinske potrebe teže savladati od engleskog jezika za opšte svrhe objašnjavaju veći broj studenata I godine koji engleski jezik za medicinske svrhe smatraju težim za učenje. Naime, upravo se u okviru nastave za I godinu najviše

izučavaju termini latinskog i grčkog porekla, nepravilna množina imenica, te medicinski prefiksi i sufiksi koji po pravilu predstavljaju problem studentima. Studenti II godine su u određenoj meri već prevazišli navedene teškoće, te ih rede i navode.

Odgovori koje su ispitanici dali na pitanje o tome šta smatraju korisnim, a šta pogrešnim u izvođenju nastave, pomogli su nam da zaključimo da su svi studenti svesni onoga što rade i što bi trebalo da rade, kao i važnosti uloge nastavnika u procesu nastave. Naravno, navedeni su izvesni ključni problemi sa kojima se suočavamo, kao što je veliki broj studenata i neadekvatne učionice. Pored ovih problema koji se ne mogu tako jednostavno rešiti, postoje i neke potencijalno slabe tačke na koje su ispitanici ukazali svojim odgovorima, a koje je moguće ispraviti. Očigledna je potreba za interaktivnom i dinamičnom nastavom, gde metodika igra značajnu ulogu, a na šta su i sami studenti skrenuli pažnju svojim odgovorima.

Međutim, pored nastojanja da se nastava unapređuje u ovom pravcu, jasno je i da nastavnik treba da se potruži da pojednostavi i objasni sve problematične aspekte engleskog jezika za medicinske potrebe. Iz odgovora se takođe može videti da studenti imaju pozitivan stav prema učenju engleskog jezika za medicinske svrhe, kao i da su svesni njegove važnosti za svoju buduću profesionalnu i akademsku karijeru, te da bi voleli da imaju više vremena i mogućnosti da mu se posvete. Iz odgovora se takođe može izvući zaključak da nastava engleskog jezika u najvećoj meri odgovara potrebama studenata i njihovom budućem profesionalnom i akademskom životu, te da bi neke sitnije izmene, mahom tehničke prirode, još popravile konačan (pozitivan) utisak. Imajući u vidu sve navedeno, bilo bi uputno sprovesti isto istraživanje i na celom uzorku studenata I i II godine, te uporediti dobijene rezultate.

Tabela 3 Stavovi studenata prema udžbeniku koji se koristi u nastavi

ISKAZ	uopšte se ne slažem (1)	ne slažem se (2)	i slažem se i ne slažem se (3)	slažem se (4)	potpuno se slažem (5)	SREDNJA VREDNOST
lekcije su stimulativne i motivišuće	0	0	3	3	3	4.0
lekcije se podudaraju sa nastavnim ciljem	0	0	0	6	3	4.3
nastavni materijal je valjano predstavljen	0	0	2	1	6	4.4
vežbanja u udžbeniku su raznovrsna	0	0	1	6	2	4.1
nast. materijal je usredsređen na relevantne prof. sadržaje	0	0	0	3	6	4.6
udžbenik je dobar izvor neophodne leksike	0	0	1	3	5	4.4
nast. materijal se zasniva na čvrstom saznanju o jeziku koji se koristi...	0	0	0	2	7	4.7

Kada je reč o stavovima studenata prema udžbeniku, na osnovu odgovora iz anonimne ankete se može zaključiti da studenti udžbenik smatraju dobrim i adekvatnim za nastavu koja se na njemu zasniva, te da u njemu nalaze mnoštvo stvari korisnih za svoj buduć

posao i karijeru. Jedine zamerke se tiču tehničkog rešenja udžbenika, što je samo još jedna činjenica koja ide u prilog tezi o modernoj, interaktivnoj nastavi, tokom koje bi profesori izlazili u susret svim tipovima učenika (npr. vizuelnim i auditivnim tipovima).

Ostaje da se proveriti šta o udžbeniku misle studenti I i II godine integrisanih akademskih studija koji nastavu slušaju na srpskom jeziku. Naime, pretpostavlja se da bi oni mogli imati veće poteškoće sa samim nivoom znanja koji ovaj udžbenik podrazumeva, u poređenju sa stranim državljanima koji su tokom svoga dosadašnjeg života mnogo češće koristili engleski jezik. Upravo iz razloga što je u istraživanju učestvovao veoma mali broj studenata engleske nastave, moramo se zapitati da li bi dobijeni rezultati odgovarali rezultatima nekog šireg istraživanja, pre svega u okviru obavezne nastave engleskog jezika za studente I i II godine.

Zaključak

Praksa je pokazala da je nastava engleskog jezika za akademske i profesionalne namene danas neophodna da bi budući naučnici i stručnjaci različitih profila uspešno obavljali svoj posao. Tako je engleski jezik nauke i struke postao *lingua franca*, jer se uglavnom naučna i stručna dostignuća objavljuju na ovom jeziku.

Engleski jezik za medicinske namene ima veliku tradiciju na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu i izvodi se u redovnoj i izornoj nastavi na studijama na srpskom i engleskom jeziku.

Literatura

1. Hyland, K., ed. English for Academic Purposes. New York: Routledge, 2006.
2. Mičić, S. English for Medical Academic Purposes. Beograd: Zavodzaudžbenike, 2009.
3. Mičić, S. Studije o jeziku medicine u engleskomisrpskom. Beograd: Beogradskaknjiga, 2009.
4. Wright, R. Medical English debunked. IATEFL Professional and Academic English, vol. 39, 2012, p. 39

Anketa među studentima koji imaju obaveznu nastavu engleskog medicinskog jezika (I i II godine) i anketa među studentima na engleskoj nastavi pokazale su u najvećem broju slučajeva: da je nastava engleskog medicinskog jezika neophodna na studijama medicine i da je treba izvoditi i usavršavati; da je kvalitet nastave zadovoljavajući i da je program nastave usklađen s nastavom medicinskih predmeta, pa im znatno pomaže u studijama medicine; da su ispitanici veoma zadovoljni načinom na koji nastavnik engleskog jezika u medicini izvodi nastavu; da grupe za izvođenje nastave treba da budu manje i da se prostorije adaptiraju prema potrebama za ovu nastavu; da je udžbenik sveobuhvatan i u potpunosti odgovara predviđenom programu nastave engleskog jezika u medicini, od osnovnih medicinskih do kliničkih predmeta. Posebno su zadovoljni vežbanjima u udžbeniku, i mišljenja su da ih treba proširiti. Manji broj ispitanika smatra da knjiga nije tehnički osavremenjena i da treba da bude ilustrovana primerima i slikama u boji.

Kako su rezultati navedenih istraživanja uglavnom pozitivni, ostaje da se vidi u kojoj meri bi bili potvrđeni u istraživanjima većeg obima, što je ujedno i predlog za dalje aktivnosti na polju istraživanja u ovoj oblasti.